

Busk-Margit inte bara sjunger bra, hon är också högst förtjusande att se på, och i spelmäns lag är hon riktigt i sitt esse.

Gammliaavallens fest störd av högtalarna

Riksspelmansstämman i "Björkarnas stad" har pågått i fyra dagar. Torsdag, fredag och lördag f. m. användes till provspelning för Zornmärket, och kl 18 på lördagen ägde det stora festprogrammet rum på Gammliaavallen. Men dessförinnan hade man samlats på Järnvägs- torget och tågat genom staden i samlad tropp.

Efter inmarsch ställde den nästan hundrahövdade spelmannskaran upp i fyrkant framför Gammliaavallens läktare, flankerad av Västerbottens spelmansförbunds flagga. I det program folklåtar som utfördes fanns kraft i stråckdragen och takt i fotstampningarna.

Stadsfullmäktiges ordförande Elon Dufvenberg tackade i sitt hälsnings-

folkmusikdialekten. Den från Skansen och från tidigare spelmansstämmor kände nyckelharpospelaren Eric Sahlström var liksom Viksta-Lasse förhindrad att delta. Musik på nyckelharpa blev det i alla fall genom Eric Sahlströms bror Sture, som bl. a. utförde polskan "Byggnan" av den s. k. Bvss-Kalle. Såväl styckena för

Umeå blev "faddero" åt 19 nya riksspela Strålande stämm

Umeå blev faddero åt hela nitton nya riksspelmän, som klarade sina söndagen. Den yngste av dem var 15-åriga Lennart Eriksson från Stöde i Mästaretagare var 83-åriga Albin Öberg från Lycksele som fick brons. Samtliga deltagare i Zornmärket, vilket är minimifordringen för titeln riksspelmän, erövrades bronsmärket samt diplom. Ett sommarfagert Umeå bjöd stora familjefest, då riksspelmansstämman avslutades på Gammlia. VK-medarbetaren redogör i det följande för den strålande spelmansfinalen.

Besök vid högmässan i Umeå stads kyrka stod först på programmet för söndagen, men de spelmän, som sökt sig dit, torde kunna räknas på ena handens fingrar. Varför denna ligkiltighet?

Innan Gammlia-programmet började, fick jag en stunds samtal med Nils Presto, sedan februari 1955 heltidsanställd riks-konsulent inom Svenska ungdomsringen för bygdekultur, som bildades år 1920.

Han omtalade, att man i juryn alltid har någon från orten, som väl känner till "musikdialekten" landsändan. Detta har i år varit fil. lic. Nils Ståhlberg, Vindelns övriga jurymedlemmar var folkskollärare Gustaf Wätter, Katrinehelm, och Rajos-Jonas Eriksson från Boda, föreståndare för Kapellgårdens musikskola nära Härnösand. (Man söker förgäves i programhäftet efter ett omnämnande av dessa viktiga funktionärer). Vilken hembygdsförening som helst kan hemställa om att få anordna Zornmärkesuppspelningar. I år har Västerbottens spelmansförbund stått som arrangör, fjolårets riksstämman i Östersund anordnades av Svenska ungdomsringen för bygdekultur och Svenska spelmansförbundet gemensamt. Märkets högsta valör, i guld, utdelas endast vid uppspelningar, som anordnas av Ungdomsringen.

Söndagens festligheter på Gammlia inleddes med hembygdsbrölloptse särskilt referat!). Utanför kyrkan tog spelmännen vid med brudmarschen, och så blev det stor folkvandring upp till Wallmarksgården, där brudparet, Inger Nilsson från Umeå och Bo Hiilphers från Stockholm, hyllades. Den rymliga gårdsplanen blev snart packad av människor, bland vilka de nationaalklädda syntes rätt ralrika. Men ännu flera skådelystna fanns dock utanför "staketet".

Ordföranden i Västerbottens spelmansförbund, Axel Bilare från Lycksele, redogjorde för tillkomsten av Umeå-stämman, och Nils Löfgren, Malmö, ledde spelmannskaran på sitt medryckande och taktfasta sätt. Och en taktfast ledning behövs. Även låtar ur det nya västerbottenshäftet spelades upp.

Så följde tonande parad av spelmän från olika landsändar. Disa laget från Uppland inledde, och så kom Göteborg (Hälsingepolskor), Skåne (Kadrilj), Norrbotten (Låt från Medelpad), Jämtland (Brudlåt), Hälsingland (Trollens brudmarsch), Ångermanland (Rovapolska) och Västerbotten, som upp-

männen var här inte alltid ense om tonstegen i melodin.

Det blev alltså stora festligheter på Gammlia, som programmet utlovade. Dessa kulminerade förstas i tillkännagivandet och utdelandet av erövrade Zorn-märken. Programmet drog emellertid ut på tiden, och just då började många att troppa av från Wallmarksgården. Följande 19 personer tillerkändes silvermärket med åtföljande diplom: Ingemar Andersson, Hudiksvall, Victor Bodén, Långsele, Östen Brännlund, Hammarstrand, Elvira Classon, Djurås, Gunnar Doll, Malmö, Lotten Ekstrand, Erik Englund, Laxede, Erik Eriksson, Stensele, Lennart Eriksson, Stöde, Sivert Hallberg, Helge Holmquist, Malmö, Jan Häggström, Husum, Åke Johansson, Rot, Harry Lindahl, Lycksele, Gustaf Olsson, Själevad, Magda Thöggersen, Ludvika, Bertil Westling, Bollnäs, Walter Wickberg, Storuman, Arne Wiklund, Ånge.

25 spelmän fick Zorn-märket brons: Elov Andersson, Bollnäs, Torsten Dahlberg, Husum, Konrad Engvall, Västerås, Berth Eriksson, Edebo, Gerhard Halvarsson, Lidensboda, Holger Hammarlund, Njurunda, William Holmgren, Sorsele, Sune Johansson, Vännäs, Sören Johansson, Dorotea, Edmond Leijon, övsjöbyn, Herbrand Lindgren, Åstråsk, Tage Magnusson, Göteborg, Helmer Markström, Boden, Georg Nilsson, Kungsbacka, Ivar Nyman, Umeå, Otto Persson, Teg, Carl Pettersson, Njurunda, Ola Rönninge, Umeå, Thore Sjöblom, Vindelns, Carl Strandberg, Gräsmyr, Karin Sundelin, Björkå bruk, Edwin Thillberg, Hudiksvall, Anders Thungren, Sundsvall, Altyn Öberg, Lycksele, Erik Östlin, Njutånger.

Äldst var Albin Öberg, 83 år, och yngst Lennart Eriksson, 15 år.

Sist utdelades diplom till några spelmän, som förut har silvermärket, och även några diplom till spelmän som-uppmuntran till fortsatt förkovran på sina felor.

Folkmusik - folkdans - folkdräkter, detta är viktiga komponenter i hembygdsrörelsen. Eftersom så många av spelmanslåtarna är danser - polskor, kadriljer - så är ett samarbete med folkdanssare, som här visats, naturligt, ja, rentav nödvändigt, om låtarnas verkliga funktion skall upplevas.

Inga anslag utgår till resor och andra omkostnader, och de enskilda spelmännen får vidkännas betydande uppföring för att kunna delta i riksstämmor som denna. Men den som har ett stort intresse är alltid beredd att offra för detta.

Ståtligt bygdebröllop PÅ FIN SPELMANSSTÄMMA

DET BLEV ETT REJÄLT och ståttigt hembygdsbröllop som musikediktören Bo Hülphers, Stockholm, och studeranden och Umeå-flickan Inger Nilsson fick vid spelmansstämman i helgen. Brudparet hyllades av massor av folk och glada trivsamma spelmän. På bilden ses de på Wallmarksgårdens farstubro och vid deras sida står glade tegsbon och spelmannen m. m. Oscar Larsson.

Vigseln förrättades av kyrkoherde Karl Gunnar Grape i Helena Elisabeth-kyrkan som var fylld till sista plats. Men för dem som inte fick plats fanns det möjlighet att följa vigselakten

Flickkö
och fe
inram

Ett av toppinsl
blev bygdebröllo
området. Inför a
hövdad skara "ko
Bo Hülphers,
den Inger Ni
och hans maka E
av skira björkk
felorna tonade ve
singedräkt, medar
härads guldknap
bestod av prästkr
Asplund.

Det blev inga tåra
kronan — igen hade
sig bak tunga moln,
var inne för vigseln v
hur väl den ville, b
lyste betagande över
ska och färgstarka
medan ystra vindar
de flaggor och dame
tyg.

I • ti J
S S

TS ® ~

S
I
Z
O*
O
N

S k 8
S | ^
rT -2 8

e
§ & s
"S S io

© g
§ t

"S
8 k

a. 8 -c
" 2 @
•S § ®

« a -
J Q 1
e g

^ W :§
§i « t; g

" • §
^ £ K

u

o |
g

Regnet försökte in i det sista att störa den välorganiserade Riksspelmansstämman i Umeå. Men på söndag, när det unga brudparet, musikdirektör Bo Hulphers, Stockholm och studeranden Inger Nilsson, Umeå, strålande av lycka tågade ut ur den lilla Gamliakyrkan, genom den björkport som vackert klädda folkdansare ordnat utanför kyrkan, då bröt också solen fram för att titta på grannlåten. Och de många hundra som samlats för att se brudparet, värmdes till soliga leenden.

44 spelmän klarade Zorn-märket

För de många som inte fått plats i kyrkan var det väl sört. De kunde genom högtalare utanför följa vigselakten, som förrättades av kyrkoherde Karl-Gunnar Grape, som också höll ett mycket vackert personligt tal till de uniga tu och önskade dem all lycka.

Till musik av en grupp spelmän tågade brudparet från kyrkan upp till Wallmarksgårdien, där de samlades tillsammans med släktingar och ett antal inbjudna. Men ganska snart var de ute bland de tusentals festbesökarna på gårdsplanen och lyssnade till den landskapsparad med fioler, som spelmännen bjöd på. I stort uppreparades det program som lördagiskvällens festdieltagare fick vara med om.

När man väl var framme vid den storslagna finalen, med hela podiet av spelmän som klämdes i med Jon Erik östs »Fiolen min», då kunde spelmansförbundets ordförande Axel Bilare, lokala organisatörerna Oscar Larsson, öhn. Klas Järholm, Umeå och många andra

dra en lättnadens sck: arrangemangen hade, trots regnstörningarna, kunnat genomföras på ett sätt som hedrar arrangörerna.

90 PRÖVADE FÖR ZORN-MÄRKET

Att förlägga en Riksspelmansstämma till Umeå var ett djärvt tilltag. Men uppslutningen till Umeåstämman var lika stor som till stämmor som ordnats söderut. Och likaså antalet spelmän, som prövade för Zorn-märket. Man räknade till ett 90-tal och av dessa klarade 19 silver och 25 brons – även det ett normalt resultat.

Hade bara Jon-Erik öst kunnat vara med, då hade arrangemangen varit den verkliga fullträffan, sa en av de gamla i spelmansgänget. Och hans beklagande underströks också av spelmanshövdingen i länet, Axel Bilare, i dennes hälsningStäniförande. Det var ledigångsreumatismen som tvingade Jon-Erik att utebli. Han kom visserligen till Umeå söndag kväll. Men inför för ätt spela utan för att söka lasajrettsvård för den besvärliga värken.

Busk-Margit Jonsson tackar här för applåder hon car Larsson utbringade också ett leve för sångstjär

Zorn-märkesspelningens facit:

19 nya riksspelmän

19 ERÖVRADE SILVER

Västerbottens Folkblad kan här presentera namnen på de spelmän som under Riksspelmansstämman i Umeå erövrade Zorn-märket i brons eller silver. Först de nitton silvermedaljörerna, som fick sina märken vid Spelmansstämman avslutning på sendag:

Erik Eriksson, Stemsle, Jan Hägigström, Husum, P. Gustaf Olsson, Själevad, Åke Johansson, Älvdalen, Lotten Ekstrand, Malmö, Walter Wiokberig, Storuman, Gunnar Doll, Malmö, Victor Bodién, Långsele, Östen Brännlund, Hammarstrand, Helge Holmquist, Malmö, Arne Wiklund, Ange, Inge-
mar Andersson, Hudiksvall, Mag-
dr Thøgersen, Ludvika, Elvira
Classon, Djurås, Silvert Hellberg,
Stockholm, Harry Lindahl, Lyck-
sele, Erik Englund, Laxede, Ber-

25 KLARADE BRONS

Och så namnen på de 25 som erövrade bronsmärket, och som till Wärding, Bollnäs, och Lennart Eriksson, Stöde.
även de fick sina märken Söndag kväll:

Ola Raninge, Umeå, Otto Persson, Teg, Sören Johansson, Dorotea, William Holmgren, Sorsele, Torsten Dahlberg, Husum, J. Helmer Markström, Boden, Berth Eriksson, Ediebo, Konrad Emgvall, Västerås, Edmund Leij-on, Övsjölbyn, Gerhard Halvarsson, Lidensiboda, Albin Öberg, Boden, Georg Nilsson, Kungsbacka, Sune Johansson, Vännäs, Gummar Olsson, Matfons, Elov Andersson, Bollnäs, Anders Gustaf Thungren, Sundsvall, Carl Pettersson, Njurunda, Holger Hammarlund, Njurunda, Herbrand Lindgren, Asträsk, Thore Sjöblom,

Vindeln, Carl Strandberg, Gräsmyr, Karin Sundelin, Björkä bruk, Edvin Thillberg, Hudiksvall, Tage Magnusson, Göteborg, och Erik Östlin, Njutånger.

LANDETS YNGSTE RIKSSPELMAN

När man erövrat Zorn-märket i silver, då får man också kalla sig riksspelman. Det brukar vara något som spelmän erövrar vid »mogen» ålder. På stämman i Umeå lyckades en 15-åring, Lennart Eriksson, Stöde, klara fordringarna för Zorn-silvret och blev därmed landets yngste åren yngste riksspelman. Han hyllades speciellt vid Riksspelmansstämman avslutning för denna prestation.

kulmen på riksspelman

Hembygdsbröllop

Det var en ståtlig syn, när samtliga spelmän samlades på podiet för att spela »Fiolen min» — en hyllning till kompositören öst, som på grund av sjukdom var förhindrad att närvara.

Skrällig högtalare störde lördags

På lördagseftermiddagen samlades spelmännen på Järnvägstorget för att under glad fiolmusik marschera genom staden. Även de nationaldräktsklädda bland åskådarna slöt upp till festtåget, så det blev en färgglad hembygdstrupp som tågade genom Umeå till Gammliaavallen där orkestern fortsatte att spela. Man hade där monterat upp en ganska primitiv scen och ett piano hade man också lyckats arrangera. De som spelade på detta tvingades använda en gammal trälåda som spelstol, men det påverkade ändå inte musiken. Stämmans hedersordförande Elon Dufvenberg inledde festligheterna med ett hälsningstal till musikanterna och till publiken. Tyvärr var mikrofonerna dåliga och talet blev tvåstämmigt och det var mycket svårt att höra vad som sades. Man försökte laga de men det misslyckades och då kunde man inte göra annat än klara sig utan mikrofoner. Ljudet blev då betydligt bättre.

Därefter höll rikskonisulent Nils Presto ett högtidstal. Han började med ett referat av Karlfeldts dikt »En glad spelman», som ju passade mycket bra in i sammanhanget. Han talade sedan om glädjen med musiken, särskilt om fiolmusikens glädje, som förde med sig så mycket hembygdstankar och hembygdskänslor. Det var synd, tyckte han, att folk i allmänhet inte brydde sig om sin hembygd på det sättet, men nu skulle de i alla fall visa det fina i fiolmusikens, det som människorna hade

vackra trädvegetationen i bakgrunden samt slutligen den färgrika dräktprakten blev en färgsymfoni i en tilltalande harmoni. Den vackra folkmusiken, folkvisorna, hembygdstalet och folkdanserna gav ett hembygdsinnehåll värt att se och höras av en mångtusenhövdad publik. Innan stadsfullmäktiges ordförande, stämmans hedersordförande Elon Dufvenberg, själv spelman ungdomsåren, hälsade välkommen hade spelmännen, ett hundratal, samt folkdansarna marscherat upp på den gröna gräsmattan och musikanterna hade hunnit ge några goda prov på sin samstämmighet under ledning, av den frejdade riksspelmanen, ingenjör E. Löfgren från Malmö. Och sedan blev det stadens egna sän^arfördragor, Umeå flickkör under ledning av musikdirektör Mary Wallskog som framförde en knippe folkvisor, nyanserat, välövat och tonrent. Om detta var fru Wallskogs sista framträdande, innan hon lämnar staden för att tillträda plats på annat håll, vill vi betyga att hon med denna konsert gav oss alla ett vackert och minnesrikt avskedsintryck. Hon har med intresse och kunnsighet gett Umeå och sin flickkör ett gott namn.

DISALAGET EN ANGENÄM BEKANTSKAP

Disalaget med nyckelharpospelaren Sture Sahlström och primarien, rikskonisulent Nils Presto, blev en angenäm bekantskap i sin presentation av de uppländska tongångarna. Hr Presto, som även högtidstalade var en kunnig och abstrus föreläsare för ta-

örat och ut genom det andra. Vi har glömt att lyssna och värdera. Svenska Riksspelmansförbundet, med sina 3.000 medlemmar, vill bevara något av den gamla spelmannskulturen, eller med Karlfeldts ord, »en glad speleman vill ge glädjen tillbaka». Med Zorn-märket, som utdelas i tre valörer håller man spelmanstraditionen levande, en tradition som efter konstnären Zorns bortgång övertagits av Svenska ungdomsrigen för bygdekultur. Och för första gången kommer Zorn-märkena att överlämnas i Västerbotten i samband med denna stämmas avslutning.

BUŠK-MARGIT BJÖD TOPPROGRAM

Operasångerskan Busk-Margit Jonsson, vårt lands kanske allra främsta tolkare av den svenska folkvisan trädde fram i sin vackra hembygdsdräkt och fullständigade tavlan med de vackra ängsblommorna. Hennes okonstlade uppträdande och klockrena röst, hennes Kristallen den fina, Ensam går jag här och vankar m. fl. av våra allra vackraste folkvisor blev en betagande punkt i det sommarlätta programmet. Hon ackompanjerades följsamt och skickligt av pianisten, kamrer Sture Eriksson. Båda fick mottaga välförtjänta blommor av hr Bilare.

Festprogrammet avslutades med folkdansuppvisning. Man började med jämtolska och fortsatte med några andra kända folkdanser. Den kanske mest intressanta var den s. k. Oxdansen, som utfördes av två herrar. Den inleddes med en gammal, svag och gammal, i

Musikaliskt från Sävar

Det spelades i västerbotten i Savargårdens festsal på lördag kväll då spelmännen och folkdansarna samlades till ett samvaro. Det blev på lördag kväll framträdde mest namnkunniga och sades prov på sin västerbotten. Utan ått förringa man inte underlätta 15-åriga Lennart lens yngste deltagare dan en. av de allra namnet på minnet. mer stäkert att höra större sammanhang.

Även denna kväll vinsdntressena fram. hembygdslåtarna på som sig ber. Och det så att taket kunde diansades så att gubrista och alla ha som endast sker då ått. Och kaffet, s

bjöd på, smakade g

vilket också kan sägas. Gunnar Tröndbeck och tredje partnern våra västerbottenska vi inte glömma vår Allan Karlsson från som väl hävdar sig konkurrensen. Vår Larsson från Ön, som på gammeldagsvis, ut med en låt.